

Глава 2.

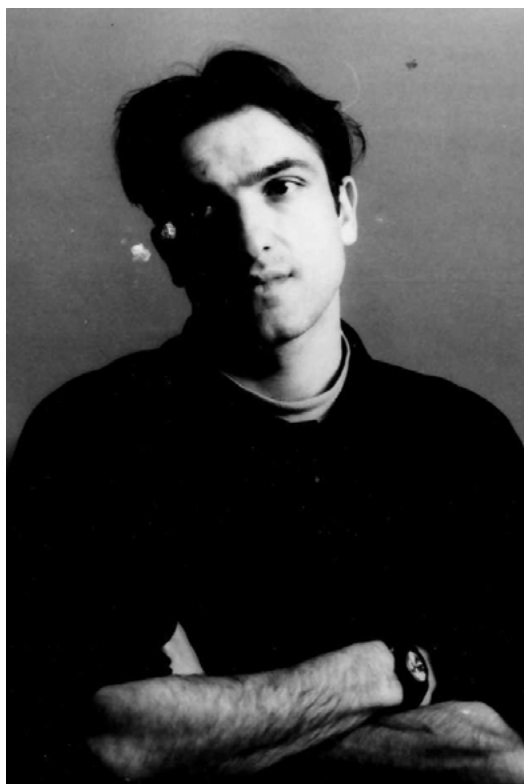
Театър „Крего“ Началото

Театър „Крего“ се ражда от срещата на артистите Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека. Те са възпитаници на Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кр. Сарафов“ (НАТФИЗ) в София. Двамата завършват „Актьорско майсторство за куклен театър“ при професор Атанас Илков в два поредни випуска. Нина Димитрова завършва образованието си през 1988 година, Васил Василев-Зуека същата година го започва и завършва НАТФИЗ през 1992 година. Година след като се дипломира, Нина Димитрова влиза в ролята и на преподавател. През 1989 година професор Атанас Илков я кани за свой асистент в НАТФИЗ. По време на отсъствието си от страната, професорът ѝ поверява класа, в който учи Васил Василев-Зуека. Така се срещат преподавател и студент, които три години по-късно ще основат свой театър, който ще нарекат „Крего“ и ще разнасят задно славата на българския театър и култура по света в продължение на 20 години.

Нина Димитрова (1992)

Васил Василев-Зуека (1992)

Кредо означава веруя.

Създателите на Театър „Кредо“ дават на своя театър име, което е разбираемо на всички езици, сякаш предчувствайки, че новосъздаденият от тях театър ще се превърне в световно явление. Освен, че е разбираемо, името носи и смисъла, който те влагат в своето начинание – ВЯРАТА – в театъра, в свободното творчество, в силата на въображението и предаността към създаденото от тях изкуство. Това и до днес е кредото на Театър „Кредо“, който има удивителната съдба още с първия си спектакъл „Шинел“ по Гогол да започне да покорява международните сцени и да печели единодушното и рядко срещано признание на публиката и критиката навсякъде по света. Само две години след премиерата на първия си спектакъл „Шинел“, малкият български театър се превръща в световно явление, за което руската критика пише: „Шинел“ на Театър „Кредо“ е едно от най-забележителните събития в европейския театър от края на XX век“, а английската критика определя „Шинел“ като „Спектакъл от истински световна величина“.

T H E A T R E

За кредото на Театър „Кредо“ може да прочетете тук:

<https://www.credotheatre.bg/about/theatre/>

Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека (1994)

Срещата на Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека се случва във време разделно за страната ни – една политическа система рухва и се ражда надеждата за свобода и демокрация. Не случайно свободата е темата на първия спектакъл на Театър „Крего“ – „Шинел“ по Гогол – свободата на човешки дух, който не може да бъде закопчан в никакъв шинел. Тази тема минава като червена нишка през цялото творчество на Театър „Крего“.

В театрален аспект времето след 1989 година е белязано от артисти, които жадуват да творят свободно, да изпробват неща, които до този момент не са били познати и приети, да създават изкуство без ограничения. Идеята за театър, различен от репертоарния, все по-ясно се оформя като цел за Нина Димитрова, която по това време, от 1989 до 1992 година, е част от създадения от известния български режисьор и педагог Юлия Огнянова, независим театър „Сириус“ в гр. София. От този момент нататък Юлия Огнянова се превръща в опора и вдъхновение за Нина Димитрова. Бъдещите спектакли на Театър „Крего“ са закодирани в себе си знанието и естетиката, които Юлия Огнянова е предала на своята ученичка. Нина Димитрова казва, че именно Юлия, както тя любовно нарича своята учителка, е отворила очите ѝ за безкрайните възможности и похвати на един друг вид театър.

Срещата на Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека, в комбинация с естественото им желание да бъдат различни и да творят свободно и независимо, предначертава пътя, който те ще извървят заедно в продължение на 20 години.

Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека (1995)

Поемайки по неутълкания път на независимото творчество в България, Нина Димитрова и Васил Василев-Зуека, приобщават към творческо си крего студента по режисура Светлозар Гагов и сценографа Майа Петрова, за да създадат спектакъл, който тогава не са предполагали, че ще се превърне в една от най-известните театрални постановки у нас и по света.

Създателите на „Шинел“ по Гогол – Светлозар Гагов, Нина Димитрова, Васил Василев-Зуека и Майа Петрова (1992)

Има нещо символично, парадоксално и по гоголевски абсурдно в това, че знаковият за българския и световен театър спектакъл „Шинел“ се ражда на улица „Гогол“ в София, в предоставено пространство за репетиции от издателство, наречено „Парадокс“.

Когато през 1992 година „Шинел“ е готов да стъпи на сцена, възниква въпросът коя да бъде тя. Екипът на „Шинел“ се отправя към „Театър 199“, в който вижда бъдещия дом на спектакъла си и на Театър „Крего“. И макар, че и днес можем да открием „Крего“ и да гледаме „Шинел“ в сакралното мазе на театралната софийска улица „Г. С. Раковски“, неговата история започва няколко пресечки Встрани.

Екипът на „Крего“ се среща с Валентин Стойчев, директор на „Театър 199“. Валентин Стойчев изразява притеснението си от избора на руски автор в ситуация в страната, в която народът на улицата развява сините знамена на промяната, иска да скъса със социалистическото си минало и отхвърля всичко съветско и руско. Валентин Стойчев е отворен към идеята „Крего“ да играе в „Театър 199“ и търси начин да предпази спектакъла и създателите му от бушуващото антисъветско и антируско настроение у българина. Той предлага да се промени заглавието на спектакъла и вместо „Шинел“, да се сложи друго заглавие. Екипът на спектакъла не се съгласява с предложението. Авторите на „Шинел“ са твърдо убедени, че не бива да се бърка съветска политика с руска култура. Така първите преговори между Театър „Крего“ и „Театър 199“ остават безрезултатни и екипът на „Шинел“ търси друга опция за столична сцена на своя спектакъл.

Следва среща с младия режисьор Недялко Делчев, който в този момент е встъпил в длъжност директор на Младежкия театър в София и се е заел с реализацията на една смела идея – да развие камерната сцена на поверения му театър, като я отвори за независими проекти и творци. Днес такава идея на никого не звучи странно и необичайно, но през 1992 година, само три години след промяната на политическата система в България, това начинание е първият камък, хвърлен в половинвековното социалистическо културно благо на установените театрални норми за правене на театър у нас. Това е време, когато, както казва Нина Димитрова, „независим театър е мръсна дума“. Но Недялко Делчев смело започва да реализира своята идея. Когато „Крего“ се обръща към него с молба да играе своя спектакъл на сцената на Младежкия театър, Делчев с готовност приема предложението. Той вече е поканил и други млади творци да направят свои спектакли в новото пространство – Мариус Куркински и Галин Стоев. Недялко Делчев откликва на предложението на Театър „Крего“.

Така, на 6 ноември 1992 година се състои премиерата на „Шинел“ на камерната зала на Младежкия театър в гр. София.

Театър „Крего“ излиза от „Шинела“ на Гогол.

Премиерата на „Шинел“ на 06.11.1992 г. в Младежкия театър в София

<https://youtu.be/oR3cbHg7ia8>

Да подкрепят начало на новосъздадения театър, на премиерата идват много млади тогава творци, които днес са утвърдени имена в българския театър. Сред присъстващите е и знаковата фигура в българския театър – Юлия Огнянова, която през цялото време на създаване на спектакъла „Шинел“ подкрепя своите ученици, а през 1994 година ще напише за „Шинел“, че е „явление в българския театрален живот“.

„Шинел“ бързо се превръща в обект на засилен интерес, както от страна на публиката, така и от страна на театралното съсловие. Сред проявилите любопитство е младият театрален критик Елвира Попова, която в този момент е стажант-драматург в „Театър 199“. Тя споделя с драматурга на театъра Богдана Костуркова идеята „Шинел“ да се върне на сцената на „Театър 199“. Впечатлена от видяното, Богдана Костуркова съветва Валентин Стойчев, директора на „Театър 199“, да върне Театър „Крего“ там, където е трябвало да бъде от самото начало. Валентин Стойчев гледа „Шинел“ и кани Театър „Крего“ на сцената на „Театър 199“.

На 10.11.1993 г. се състои премиера на „Шинел“ на сцената на „Театър 199“ в гр. София.

И до ден днешен можем да гледаме този спектакъл и още две други постановки на Театър „Кредо“ на сцената на Театър 199 „Валентин Стойчев“ – столичният театър „за зрители с изискан вкус“.

„Шинел“ днес в емблема на независимия театър в България. Към днешна дата има над 600 изиграни представления на 9 различни езика по цял свят. Спектакълът е представен на над 200 международни фестивала, има 14 международни награди, а през 1997 г. е в класацията „Топ 20“ на най-големия световен фестивал на изкуствата – Единбургския фестивал в Шотландия. И това са само част от постиженията, които Театър „Кредо“ постига с първия си спектакъл. Признанията и отличията са десетки, чуждестранните рецензии и критически текстове еднородно определят театъра като явление, като феномен в световния театър.

ВИДЕО ИСТОРИЯ „ИЗЛЯЗЪЛ ОТ ШИНЕЛА НА ГОГОЛ“

СВИДЕТЕЛИТЕ ГОВОРЯТ

Театър „Кредо“ и „Шинел“ по Гогол след 30 години, през погледа на хората, създали, подкрепяли, развивали и развиващи и до днес един независим театър в продължение на 30 години.

Недялко Делчев, режисьор, директор на Младежкия театър през 1992 година.

<https://youtu.be/xcUCjAUFA4c>

Елвира Попова, театрален критик, стажант-драматург в „Театър 199“ през 1992 година
<https://youtu.be/vb-lkRhATzM>

Богдана Костуркова, театрален критик, драматург на „Театър 199“ през 1992 година
<https://youtu.be/xTzLNVjwBDE>

Анна Монова, директор на Театър 199 „Валентин Стойчев“

<https://youtu.be/AX29M-TXPLc>

Юрий Дачев, театрален критик и драматург, съавтор на сценария на спектакъла „Каквото направи дядо, Все е хубаво“ по Х. К. Андерсен

<https://youtu.be/m3QWu3Jcd8U>

Светла Бенева, театрален критик и театровед

<https://youtu.be/tOQWlG9tx4k>

Любов Костова, преводач на английски език на спектаклите на Театър „Кредо“

<https://youtu.be/V5CefhzzVrw>

Ася Тихинова, преводач на сръбски език на спектаклите на Театър „Крего“
<https://youtu.be/t3ib810YeWM>

Ана Йованович – , преводач на сръбски език на спектаклите на Театър „Крего“
https://youtu.be/mOS_Z7UxpyU

Стелиан Радев – артист, играе в спектаклите на Театър „Крего“: „Шинел“ по Гогол (от 2013 г. до днес) и „Дневникът на един луг“ по Гогол (от 2015 г. до днес)

<https://youtu.be/7glBVMH3zHA>

Светослав Николов – артист, режисьор, техник осветление и звук на Театър „Крего“ от 2007 година до днес

https://youtu.be/DABWOXPу_Jo